

Beata Pawłowska-Wilde

"Klimatyzacja w pomieszczeniach muzealnych" - symposium w Warszawie

Ochrona Zabytków 29/3 (114), 237-238

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

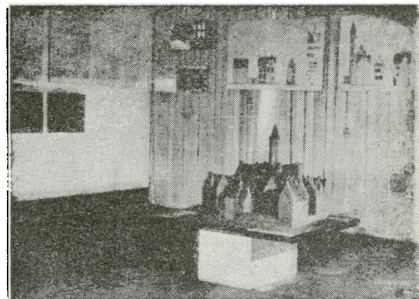
Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zeum na wolnym powietrzu w Bokrijk, a także metody ochrony zabytków budownictwa tradycyjnego w Belgii.

Staraniem Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie wydany został z okazji wystawy zeszyt zawierający artykuł dyrektora Flamandzkiego Muzeum na Woijnym Powietrzu w Bokrijk, M. Laenena, w którym omówione zostały problemy związane z tworzeniem parków etnograficznych, ochroną zabytków i budową muzeum w Bokrijk. We wstępie znajdują się wypowiedzi dr. J. K. Makulskiego, dy-

rektora PME w Warszawie oraz Gubernatora Prowincji Limburg, L. Roppe. To ostatnie wygłoszone zostało na otwarciu wystawy w Belgii w 1975 r. Zeszyt ilustrowany jest zdjęciami i rysunkami ekspozycyjnymi na wystawie. W dniu otwarcia wystawy odbyło się w Państwowym Muzeum Etnograficznym spotkanie, w czasie którego M. Laenen wygłosił odczyt o organizacji parków etnograficznych i ochronie budownictwa ludowego w Belgii.

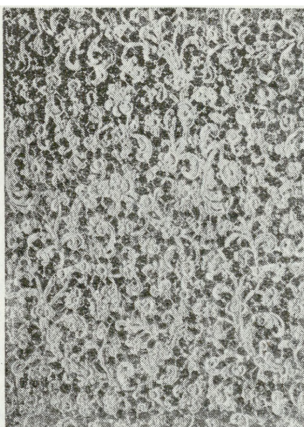
Wojciech Jankowski

2. Warszawa Muzeum Etnograficzne, fragment ekspozycji miejskiej

„Z FOTOTEKI OŚRODKA DOKUMENTACJI ZABYTKÓW” — WYSTAWA W WARSZAWIE

W dniach od 5 marca do 8 kwietnia br. w siedzibie Warszawskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki miała miejsce wystawa fotograficzna Wacława Górskiego i Bohdana Olechnickiego zatytułowana „Z Fototeki Ośrodka Dokumentacji Zabytków — Tkaniny i korniki z klasztoru SS. Wizytek w Warszawie”. Organizatorami wystawy byli: Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Stowarzyszenie Historyków Sztuki oraz Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Na wystawie pokazano 29 czarnobiałych i barwnych fotografii o formacie 40×50 cm, będących niewielkim fragmentem kompletnej monografii fotograficznej klasztoru. Zdjęcia zostały wykonane latem 1975 r. w ramach prac dokumentacyjnych ODZ przez wykładowców Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK Wacława Górskiego i Bohdana Olechnickiego. Były to przede wszystkim makroskopowe powiększenia koronek, szat liturgicznych i antepediów, ukazujące fakturę tkaniny, rodzaj haftu, aplikacje czy sposób wykonania w przypadku koronek. Zdjęcia te były interesującym ma-

Warszawa, klasztor SS. Wizytek, fragment koronki z alby „królewskiej”, igła, ok. 1675 r. (fot. W. Górski)

terialem ilustracyjnym dla odbywającej się w dniach 4—6 marca sesji poświęconej tkaninom, zorganizowanej przez sekcję kostiumologiczną warszawskiego Oddziału SHS. Wystawa doskonale obrazowała przydatność dokumentacji fotograficznej dla badań pro-

wadzonych przez historyków sztuki. O tym właśnie aspekcie wystawy mówił podczas otwarcia dyrektor Ośrodka Dokumentacji Zabytków prof. dr Wojciech Kalinowski. Wspomniał także, że jest ona pierwszą informacją o aktualnie prowadzonych przez ODZ pracach fotograficznych, zapoczątkowując cykl wystaw „Z Fototeki Ośrodka Dokumentacji Zabytków”. Mają one prezentować niektóre obecnie wykonywane dokumentacje fotograficzne i nowo nabyte przez Fototekę ODZ zbiory zdjęć archiwalnych. I tak w najbliższym czasie przewidziane są wystawy fotograficzne: architektury XX wieku z terenu Warszawy i województwa stołecznego warszawskiego (Andrzej Stasiak i Jerzy Szandomirski) oraz złotnictwa ze skarbca kolegiaty zamojskiej (Wacław Górski i Bohdan Olechnicki), a następnie — wystawy archiwalnych zdjęć z przełomu XIX/XX w. zabytków z terenu Pomorza (A. Ziemens) i zdjęć archiwalnych nie istniejącej zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej województwa krakowskiego (Jan Wojnarski).

Wojciech Włodarczyk

„KLIMATYZACJA W POMIESZCZENIACH MUZEALNYCH” — SYMPOZJUM W WARSZAWIE

W związku z koniecznością przeprowadzenia w latach osiemdziesiątych generalnej modernizacji infrastruktury technicznej gmachu przy ul. 3 Maja, Muzeum Narodowe w Warszawie nawiązało współpracę ba-

dawczą z Instytutem Ogrzewnictwa i Wentylacji Wydziału Inżynierii Sanitarnej i Wodnej Politechniki Warszawskiej. Rezultatem tej współpracy było zorganizowanie przez MNW w dniu 5 kwietnia

symposium na temat aktualnych tendencji rozwiązań systemów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych oraz parametrów powietrza w pomieszczeniach muzealnych. Gości, którzy reprezentowali środowi-

ska inżynieryjno-techniczne i muzealno-konserwatorskie, powitał wicedyrektor MNW mgr A. Michałowski.

Następnie dr J. Makowiecki z Instytutu Ogrzewnictwa i Wentylacji przedstawił współczesne systemy klimatyzacji w zastosowaniu do budynków muzealnych oraz wyniki pomiarów mikroklimatu wewnątrz Muzeum Narodowego w Warszawie i ich ocenę dla ustalenia wytycznych do opracowania koncepcji klimatyzacji.

W pierwszej części wypowiedzi dr J. Makowiecki podał stosowane współcześnie dla obiektów muzealnych systemy instalacji klimatyzacyjnych: klimatyzacja przy pomocy klimatyzatorów szafowych obsługujących poszczególne sale lub pomieszczenia do siebie przylegające, klimatyzacja z zastosowaniem centralnych układów w wykonaniu konwencjonalnym (tj. instalacji pracujących na niskich prędkościach powietrza przepływającego w kanałach wentylacyjnych), klimatyzacja przy pomocy instalacji wysokoprędkościowych jednoprzewodowych, klimatyzacja z zastosowaniem instalacji dwuprzewodowej z mieszaniami powietrza suchego i wilgotnego.

Prelegent podał przykłady kilku muzeów, w których zaprojektowano instalacje klimatyzacyjne, m. in. w Osace, w Muzeum Sztuki XX wieku w Wiedniu, w Ermitażu w Leningradzie, w galerii malarstwa w Londynie, w Metropolitan Museum of Art w New York.

Na podstawie pracy urządzeń klimatyzacyjnych w powyższych muzeach oraz zaleceń UNESCO, dr J. Makowiecki omówił optymalne parametry powietrza właściwe dla eksponatów muzealnych i ludzi przebywających w budynku muzealnym. Występują tu wyraźne różnice w odniesieniu do wymogów technologicznych w zakresie temperatury powietrza i wilgotności. Należy podkreślić, że we wspomnianych muzeach przy doborze parametrów powietrza kierowano się zasadą zapewnienia „komfortowego” mikro-

klimatu człowiekowi, a nie obiektowi muzealnemu. Prelegent omówił ważne dla ekonomicznej pracy instalacji zagadnienie stosowania recyrkulacji powietrza doprowadzającego do sal muzealnych oraz ilość świeżego powietrza przypadającego na jedną osobę. Poruszył także istotną kwestię oczyszczania powietrza czerpanego z zewnątrz przy pomocy wielostopniowych urządzeń filtracyjnych usuwających zanieczyszczenia mechaniczne jak pyły, oraz chemiczne jak dwutlenek siarki itp. Dr J. Makowiecki podkreślił następnie wagę starannego rozmieszczenia w salach klimatyzowanych elementów doprowadzających i rozprowadzających powietrze. Jest to istotne ze względu na konieczność stworzenia właściwego mikroklimatu człowiekowi, który porusza się w poziomej strefie 2 m, i obiektom sztuki, usytuowanych często powyżej tej wysokości. Związany z tymi zagadnieniami jest także problem właściwego zastosowania sztucznego oświetlenia. Za najwłaściwsze uznano lampy z wentylowanymi oprawami, które nie dopuszczają do tworzenia się pod sufitem strefy o podwyższonej temperaturze powietrza.

W dalszym ciągu swej wypowiedzi dr J. Makowiecki zreferował proponowaną przez zespół Politechniki Warszawskiej koncepcję instalacji klimatyzacyjnej dla gmachu muzeum. Przewidziano usytuowanie central klimatyzacyjnych na poddaszu, natomiast centralną stację urządzeń chłodniczych w specjalnym budynku położonym na skarpie od strony Wisły.

Prelegent przedstawił także główne założenia w odniesieniu do parametrów powietrza. Dla okresu zimowego zaproponował temperaturę 19°C oraz wilgotność w granicach 40—60%, natomiast dla okresu letniego temperaturę 23°C i wilgotność 50—55%. Następnie podał orientacyjne ilości zespołów klimatyzacyjnych, zapotrzebowanie chłodu i czynnika grzejącego dla instalacji CO oraz klimatyzacji.

Następnie dr B. Zieliński przedstawił i omówił wyniki przeprowadzonych pomiarów temperatury i wilgotności na przykładzie sal Muzeum Narodowego. Na podstawie tych doświadczeń stwierdził występowanie dużych różnic w okresie letnim i zimowym. Uznał też za mało skuteczne dowilżanie powietrza w miesiącach zimowych przez odparowanie wody przy pomocy grzałek elektrycznych umieszczanych w pojemnikach kamionkowych.

W dyskusji głos zabrali: prof. M. Malicki, przedstawiciel Instalprojektu — L. Kozaryn-Okulicz, A. Jakubowski i J. Nowicki z Centralnego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Instal, oraz konserwatorzy J. Wolski, G. Lipkowa, W. Kurpiak, S. Bąkowski.

Dyskutanci podkreślili dużą szkodliwość dla obiektów muzealnych wahań parametrów powietrza, a szczególnie jego wilgotności, która powyżej 60% powoduje znaczny rozwój mikroorganizmów. Zwrócili też uwagę na szkodliwość wtórnych zanieczyszczeń powietrza powstałych z odzieży i butów zwiedzających.

W dyskusji określono jako optymalną instalację dwuprzewodową polegającą na mieszanii w odpowiednich udziałach powietrza suchego i nawilżonego. Stwierdzono także konieczność ekonomicznego rozwiązania projektowanych instalacji. Przedyskutowano również problem dodatkowego szklenia okien w salach muzealnych, które zapobiegałoby przenikaniu ciepła z zewnątrz w okresie lata, a rosznienia w zimie. Ustalono, że nie należy jednak stosować w tych pomieszczeniach szyb odblaskowych.

W podsumowaniu obrad dyr. A. Michałowski wyraził zadowolenie z ich przebiegu i podkreślił znaczenie podjętego tematu nie tylko dla Muzeum Narodowego w Warszawie, ale i dla muzealnictwa w Polsce w ogóle.

Beata Pawłowska-Wilde